

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24 00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04, 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41
TELEFON DYŻURNY: 21-34-34

BO/153/13/86

XXVII ZJAZD KPZR
ZAINTERESOWANIE PRZEBIEGIEM I OCENA ZNACZENIA

/Komunikat z badań/

Maj 1986 r.

Kontynuując utrwalone już w praktyce CBOS badania polskiej opinii o ważnych wydarzeniach politycznych, w sondażu "Aktualne wydarzenia /2/"¹ zrealizowanym na przełomie marca i kwietnia br. zamieszczono blok pytań dotyczących XXVII Zjazdu Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego w celu ustalenia, jakie wzbudził on zainteresowanie i jakie przypisywano mu znaczenie.

Zainteresowanie polskiej opinii społecznej obradami XXVII Zjazdu Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego obrazują następujące dane:

- uważnie śledziło jego przebieg	2,3	15,3	50,7%
- w miarę uważnie słuchało, czytało o nim	13,0		
- ma o nim jedynie ogólne informacje /coś o tym słyszałem, czytałem/	35,4		
- nie przejawiało zainteresowania	35,2	49,2%	
- nic o Zjeździe nie wie	14,0		

XXVII Zjazd KPZR był więc wydarzeniem koncentrującym uwagę znacznej części polskiego społeczeństwa. Co drugi dorosły Polak był nastawiony na odbiór informacji o przebiegu Zjazdu, więcej niż co szósty sam jej poszukiwał w prasie, radiu i telewizji.

Kim są osoby, które wykazały największe zainteresowanie Zjazdem, poszukiwały informacji o nim w środkach masowego przekazu? Wśród 15,3% specjalnie lub uważnie śledzących informacje o Zjeździe przeważali kolejno: mężczyźni, pozytywnie oceniający swoje warunki materialne i mieszkaniowe, należący do PZPR, znajdujący się w przedziale wiekowym 30-39 lat. Charakterystyczną cechą tej grupy badanych jest wysoka samoocena swoich kompetencji w kwestiach politycznych /47%.

Niewiedza i brak zapotrzebowania na informacje o Zjeździe cechowały przede wszystkim: kobiety, nie należących do organizacji społeczno-politycznych, nisko oceniających własne warunki materialne i mieszkaniowe, uznających się za niekompetentnych i nie zainteresowanych problemami politycznymi.

¹ Sondaż przeprowadzono techniką wywiadu kwestionariuszowego na reprezentatywnej próbie udziałowej dorosłej ludności Polski /N=1494/.

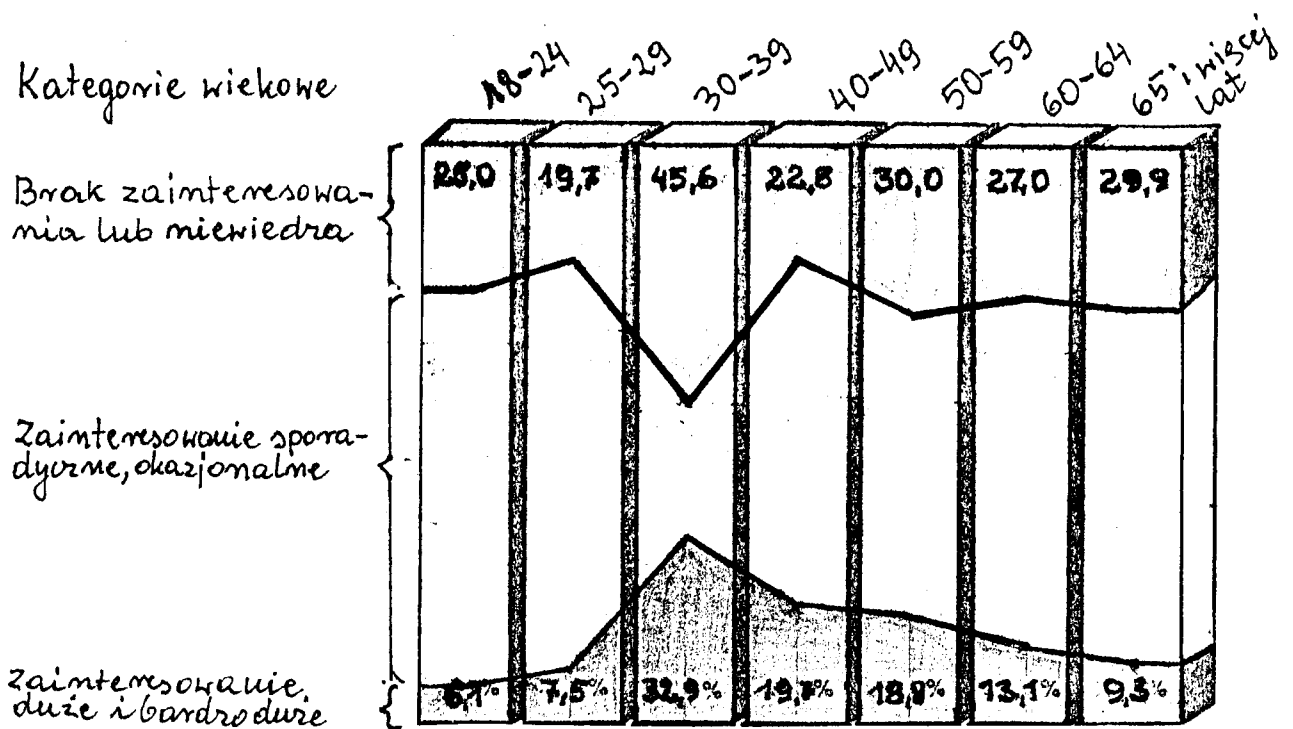
Między zainteresowaniem obradami XXVII Zjazdu a przynależnością polityczną badanych istnieje wyraźna zależność /tab.1/. Członkowie PZPR i innych organizacji społeczno-politycznych /ZSL, SD, związków młodzieży i związków zawodowych/, aktywiści PRON-u, samorządu pracowniczego i terytorialnego przejawiali znacznie większe zainteresowanie i większą iniejęatywę w korzystaniu z informacji o Zjeździe niż nie należący do wspomnianych organizacji.

Tabela 1

w procentach

Przynależność społeczno-polityczna	Zainteresowanie Zjazdem			
	bardzo duże i duże	sporadyczne, okazjonalne	żadne	niewiedza
Członkowie PZPR	48,7	36,5	12,2	2,6
Członkowie innych organizacji	13,4	43,8	32,7	10,1
Nie należący do organizacji	9,0	31,1	41,4	18,3

Interesujące są również zależności między wiekiem respondentów a zainteresowaniem Zjazdem, co jest zilustrowane na rysunku 1.

Rys. 1 Zainteresowanie Zjazdem według wieku badanych

Najbardziej dychotomiczne zróżnicowanie zainteresowania Zjazdem występowało w grupie wiekowej 30-39 lat. Najwięcej było w niej zarówno osób deklarujących duże zainteresowanie przebiegiem Zjazdu, jak i wykazujących jego brak lub całkowitą niewiedzę. W pozostałych grupach wiekowych, zwłaszcza najstarszej i najmłodszej dominowało sporadyczne, okazjonalne zainteresowanie omawianym wydarzeniem. W grupie respondentów w wieku 30-39 lat odsetek sięgających po informacje o Zjeździe był pięciokrotnie większy niż w najmłodszych grupach wiekowych i trzykrotnie - w najstarszych. Sugeruje to występowanie w tej grupie wiekowej największego zapotrzebowania na informację o charakterze politycznym.

Obok stopnia zainteresowania XXVII Zjazdem KPZR badaliśmy również opinie respondentów o jego wpływie na sytuację wewnętrzną w Związku Radzieckim, w krajach socjalistycznych, w Polsce oraz na stosunki Wschód - Zachód. Należy podkreślić, że wielu z badanych uchyliło się od sformułowania własnej w tym względzie prognozy. Odpowiedzi "trudno mi powiedzieć", "nie mam zdania" udzieliło 43-46% badanych. Przeważały wśród nich kobiety, osoby w wieku przed- i emerytalnym, mieszkańcy miast powyżej 500 tys. osób, robotnicy niewykwalifikowani, rolnicy i gospodynie domowe, nie należący do PZPR i innych organizacji społeczno-politycznych, wierzący i regularnie praktykujący, nisko oceniający swój standard materialny i mieszkaniowy, deklarujący małe zainteresowanie polityką i uznający się za niekompetentnych w problemach politycznych. Przedmiotem analizy będą więc jedynie wypowiedzi badanych, którzy wartościowali znaczenie Zjazdu /tab.2/.

Tabela 2

w procentach

Przedmiot wpływu	Wpływ Zjazdu		
	bardzo duży i duży	średni	mały i żaden
Sytuacja w:			
- ZSRR	70,0	17,0	13,0
- krajach socjalistycznych	44,4	32,0	23,6
- Polsce	31,9	31,7	36,4
Stosunki Wschód-Zachód	38,6	25,1	37,3

W opinii respondentów, Zjazd miał zdecydowanie największe znaczenie dla dalszego rozwoju sytuacji wewnętrznej w Związku Radzieckim. Można nawet przypuszczać, że rozpatrywali go w kategoriach przełomu wewnętrznego, wydarzenia z rozległymi konsekwencjami o charakterze politycznym i społeczno-gospodarczym. Badani skłonni byli również prognozować, że XXVII Zjazd KPZR wpłynie na rozwój sytuacji w całym bloku państw socjalistycznych, chociaż w przypadku Polski przypisywali mu mniejsze znaczenie niż w przypadku innych krajów demokracji ludowej. Oceniając wpływ omawianego wydarzenia na rozwój sytuacji wewnętrznej w naszym kraju, respondenci podzielili się na trzy w miarę jednolite grupy, z pewną przewagą ostatniej - prognozującej wpływ mały lub żaden. Bardzo duży lub duży wpływ przypisywali mu najczęściej przedstawiciele inteligencji technicznej /z wykształceniem wyższym i średnim/ oraz uczniowie i studenci. Również członkowie partii skłaniali się do wyraźnie wyższego oceniania znaczenia Zjazdu dla Polski niż bezpartyjni, nie należący do organizacji o charakterze społeczno-politycznym.

Badani ostrożnie oceniali wpływ Zjazdu na dalszy rozwój stosunków Wschód-Zachód. Optymistów i pesymistów było prawie tyle samo. Charakterystyczne, że wśród tych ostatnich dominowali mieszkańcy wsi, zwłaszcza rolnicy indywidualni.

Większe znaczenie XXVII Zjazdowi KPZR we wszystkich wymienionych sytuacjach przypisywali respondenci bardziej zainteresowani jego przebiegiem, a tym samym lepiej o tym poinformowani.